

Build Up Skills Hungary 3. kerekasztal megbeszélés

Vitaindító (discussion paper)

Célja: A Build Up Skills- Hungary projekt által készítendő építőipari szakképzési útiterv vázlat áttekintése és szakmai megvitatása

Időpont: 2013. március 28., csütörtök 09:00-13:00

Helyszín: ÉMI Nonprofit Kft. 1113 Budapest, Diószegi út 37, „U” épület 206-os tárgyaló

Program:

- 09:00 Vendégek fogadása
- 09:10 Köszöntés és a BUSH projekt rövid bemutatása- ÉMI Nonprofit Kft.
- 09:20 A BUSH projekt keretében készülő Útiterv bemutatása- Nemzeti Munkaügyi Hivatal
- 09:40 Kerekasztal megbeszélés az Útiterv intézkedési javaslatiról valamint az építőipari szakemberek szükséges kompetenciáiról

Kerekasztal megbeszélés

Az Európai Unió 2020-as klíma és energetikai célkitűzéseinek magvalósításában az építőipar fontos szerepet játszik, mely jelentős kihívás elé állítja az ágazatot, hiszen a meglévő épületállomány felújításakor és az új épületek kivitelezésekor érvényesíteni szükséges az energiahatékony megoldásokat és előtérbe kell helyezni a megújuló energia használatot. Ezen megoldások elterjesztését szorgalmazza a Megújuló Energia Irányelv (28/2009/EK), az Épületenergetikai Irányelv (31/2010/EU) és az új Energhatékonyági Irányelv (27/2012/EU) is.

A célok megvalósulásához azonban elengedhetetlen a felkészült szakemberek megléte, melyhez egy jól kidolgozott képzési program kialakítása és fenntartása szükséges az építőiparban dolgozó kvalifikált szakemberekre vonatkozóan.

A BUSH projekt konzorciuma egy mérföldkőhöz érkezett. Szakmai szervezetek és intézmények megkérdezését követően megfogalmazásra kerültek azok az irányvonalak és lehetséges intézkedési javaslatok, melyek a BUSH konzorcium által készítendő építőipari szakképzési útiterv vázát képezik. Az útiterv a szakpolitikai kihívások megoldásának előmozdításában kíván szerepet vállalni azáltal, hogy útmutatást, egy javaslatcsomagot fogalmaz meg a szakmai szervezetek és szakminisztériumok bevonásával, ezáltal segítve a kormányzati stratégia és jogszabályalkotást.

Az útiterv célja:

- olyan intézkedési javaslatok kidolgozása, melyek az építőipari szakmákban meglévő jelenlegi akadályok és képzési hiányosságok megoldására irányulnak a 2020-as épületenergetikai célkitűzéseket figyelembe vétele mellett;
- korszerű energetikai megoldások beillesztésének támogatása az elméleti és gyakorlati szakképzési és felnőttképzési tananyagba;
- szükséges intézkedési javaslatok kidolgozása annak érdekében, hogy a magasabb szakmai színvonalon képzett munkaerő hozzáadott értéket és elismerést élvezzen; valamint a szakképzett munkavállalók alkalmazása előnyt élvezzen vagy kötelező legyen.

Az intézkedési javaslatokat a csatolt útiterv vázlat tartalmazza

Útiterv

Alapvetések

Célértékek, épületenergetikai adatok

Energiafelhasználás országos szinten és energiafelhasználás a magyarországi épületekben

A Nemzeti Energiastratégia szerint a ma Magyarországon felhasznált energia 40%-át az épületekben használják el és ennek az energiának a kétharmadát a fűtésre és a hűtésre fordított energia teszi ki. Emellett a hazai lakásállomány 70%-a hőtechnikai szempontból korszerűtlen. A Nemzeti Energiastratégia ezért az épületállomány fűtési energiaigényének 30%-kal való csökkentését irányozza elő 2030-ra, amely a hazai primerenergia igény több, mint 10%-os csökkenését eredményezné.

Magyarország 2020-as energetikai célkitűzései, és az építőipar várható hozzájárulása

Magyarország energetikai célkitűzéseit szintén a Nemzeti Energiastratégia határozza meg, amely az energiahatékonyság területén 2030-ig 189 PJ primerenergia megtakarítást irányoz elő, aminek legnagyobb részét, 111 PJ-t az épületenergetikai programnak kell kitennie. A megújuló energia arányának növelésére vonatkozóan a stratégia a 2009-es 7,7%-ról 2030-ig a 20%-os arány közelébe történő emelését irányozza elő, amelyen belül részcélként 2020-ig 14,65%-os arányt határoz meg (a kötelező arány 13% lenne). Ezen részcélon belül a Nemzeti Megújuló Energiahasznosítási Cselekvési Terv az épületekben alkalmazott fűtési és hűtési rendszerek energiaellátásában a megújuló energiaforrások használatának részarányát 8,6%-ról 18,9%-ra kívánja növelni.

Jogszabályi környezet

Épületenergetika

Új Széchenyi Terv – Zöldgazdaság-fejlesztési Program

Az ország gazdasági jövőképét meghatározó fejlesztéspolitikai alapdokumentuma, az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) hét gazdasági kitörési pontja között szerepel a Zöldgazdaság-fejlesztési Program, amely az energiahatékonyság, a környezeti fenntarthatóság, az ehhez kapcsolódó innováció és a foglalkoztatás mellett nagy hangsúlyt helyez a szemléletformálásra is. Az ÚSZT a fosszilis energiaforrások használatára épülő modell megváltoztatását, és az egyre inkább a megújuló energiaforrásokra épülő gazdaság megteremtését irányozza elő. Az ÚSZT Zöldgazdaság-fejlesztési Programjának eszközzrendszerei közül az energiahatékonyság, az energiatakarékosság és az energiaracionalizálás, illetve a zöldenergia és a megújuló energiaforrások használata is releváns eszköz lehet az építőipar szempontjából. A program prioritásai és alprogramjai közül az új zöldotthon építési program, az otthon-felújítási program, a panel-felújítási program és a megújuló közintézmény program közvetlenül, a többi alprogram pedig áttételesen kapcsolódik a zöld építőiparhoz.

Nemzeti Energiastratégia 2030

A Nemzeti Energiastratégia 2030-ig tartó intézkedési javaslatokat tartalmaz, emellett 2050-ig vázol fel perspektívát a hazai energiapolitika és klímapolitika stratégiai kereteire. Az épületek vonatkozásában a Nemzeti Energiastratégia első számú célkitűzése az energiahatékonyság javítása,

ezen belül is kiemelten az épületenergetikai fejlesztések. Összhangban a műszaki indokoltsággal, a stratégia második számú célkitűzése a megújuló energiatermelés, illetve az alacsony CO² kibocsátású energiatermelés arányának növelése. A Nemzeti Energiastratégia gazdasági megközelítésben a keresleti oldalon növelni kívánja az energiahatékonyságot, a kínálati oldalon pedig az energiafüggőséget csökkentendő, helyben előállított, főként megújuló energiaforrásokra kíván építeni. A Nemzeti Energiastratégia rögzíti továbbá, hogy az energiahatékonysági és megújuló energiaforrásokkal összefüggő célok megvalósulása érdekében nélkülözhetetlen a szakemberképzés rendszerének megfelelő módosítása, a minősítési rendszerek megteremtése és az oktatás átszervezése. A Nemzeti Energiastratégia céljaihoz kapcsolódó, releváns intézkedések az energiahatékonyság növelése területén a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv, illetve a kidolgozás alatt álló Épületenergetikai Stratégia, a megújuló energia hasznosítás növelése területén pedig Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve.

Magyarország II. Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terve 2016-ig, kitekintéssel 2020-ig

A Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv 2008 és 2016 között 9%-os energia-megtakarítást irányoz elő, ami évente átlagosan 57,4 PJ-t jelent. Ennek érdekében a Cselekvési Terv becslései szerint összesen 1395,8 milliárd forintnyi beruházás szükséges, amelyből a CO² kvóták értékesítéséből származó bevétel a becslések szerint 617,4 milliárd forintot tenne ki. Összhangban a Nemzeti Energiastratégia célrendszerével, vagyis azzal, hogy az energia-megtakarítás elsősorban az épületenergetikai korszerűsítéseken keresztül érhető el, a Cselekvési Terv megerősíti, hogy szükséges az Épületenergetikai Stratégia kidolgozása, valamint egy épületenergetikai, illetve a középületek energiafogyasztásával összefüggő adatbázis létrehozása. Kiemelendő a Cselekvési Terv eszköztárából a Mi Otthonunk felújítási Alprogram, amelynek célkitűzései: a hagyományos technológiával épült lakóépületek komplex energetikai felújítása (hőszigetelés, nyílászárócseré, fűtési rendszer

korszerűsítése, kazáncsere), egy energiahatékonysági szaktanácsadói hálózat működtetése, illetve olyan energiahatékonysági oktatási és szakképzési programok kidolgozása, amelyek egységes zöld képzési tematika és tananyag alapján működnek, és amelyek a képzőintézmények és a gyakorlati helyek együttműködésében valósulnak meg.

Nemzeti Megújuló Energia-hasznosítási Cselekvési Terv

A Nemzeti Megújuló Energia-hasznosítási Cselekvési Terv kiemeli a Nemzeti Energiastratégia azon szempontját, hogy a megújuló energiaforrások mind nagyobb mértékű használatával csökkenthető az energiafüggőség és növelhető az ellátásbiztonság. Mindkét cselekvési terv hangsúlyosan számol azzal, hogy mind az energiahatékonysági, mind a megújuló energiaforrásokkal összefüggő fejlesztések jelentős foglalkoztatás bővülést eredményezhetnek, így bázisát képezhetik egy zöld gazdasági szektor, az építőiparon belül pedig egy megerősödő zöld építőipari szektor létrejöttének.

2009/28/EK irányelv a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról (2009. április 23.)

A megújuló energia irányelv kapcsán a BUSH útitervezés szempontjából kiemelendő, hogy az Irányelv 14. cikke a tájékoztatással és a képzéssel kapcsolatban előírja, hogy a tagállamok megfelelő tájékoztató, ismeretterjesztő, iránymutatást nyújtó lakossági programokat dolgozzanak ki a megújuló energiaforrásokból származó energia használatával kapcsolatban. Az Irányelv megszabja továbbá, hogy valamennyi a tervezésben és a kivitelezésben érintett szereplő, különösen a tervezők számára megfelelő iránymutatások álljanak rendelkezésre a megújuló energiaforrások használatának lehetőségei kapcsán.

2010/31/EU irányelv az épületek energiahatékonyságáról (2010. május 19.)

Az Irányelv deklarálja, hogy az épületekben jelentős potenciál mutatkozik a költséghatékony energia-megtakarításra, azonban ennek kihasználása érdekében konkrétabb intézkedések meghatározására van szükség. Az Irányelv ennek megfelelően továbblépést jelent az energiatanúsítási rendszert bevezető korábbi, 2002/91/EK irányelvhez képest. Az Irányelv szerint az új épületekre és a lényeges felújítás előtt álló épületekre vonatkozóan a költség-optimum elvét figyelembe vevő új minimum követelményeket kell megállapítani, amelyeket ötévente újra kell értékelni. A költség-optimum elve azt jelenti, hogy optimális egyensúly jöjjön létre a szükséges beruházások és az épület teljes élettartamára vetített energiaköltség-megtakarítás között. Az irányelv szerint csak a költségoptimalizált szintnek megfelelő vagy annál jobb energetikai fejlesztéseket lehet támogatni. Az új épületek és a lényeges felújítás előtt álló épületek esetében emellett meg kell vizsgálni a megújuló energiaforrások használatának lehetőségét is, annak az elvnek a betartásával, miszerint először a fűtés és a hűtés energiaigényének költségoptimalizált szintre történő csökkentését kell biztosítani.

Az Irányelv kiemeli a tájékoztató kampányok jelentőségét az épületek tulajdonosainak és a bérlőinek ösztönzése kapcsán. Emellett az Irányelv foglalkozik a fűtési és légkondicionáló rendszerek független értékelésével, továbbá épületek energiahatékonysági tanúsítását végző, illetve a fűtési és légkondicionáló rendszereket szerelő és karbantartó szakemberek képesítési és jogosultsági előírásainak szükségességével is.

2012/27/EU irányelv az energiahatékonyságról (2012. október 25.)

A témával foglalkozó legújabb Irányelv több, jogilag kötelező erejű intézkedést ír elő a tagállamok számára. Előírja, hogy a tagállamok hosszú távú stratégiát dolgozzanak ki a köz- és magánépületek felújításának ösztönzésére, amely kiterjed többek között az alábbi területekre: az épületállomány áttekintése, költséghatékony mélyfelújítások (komplex felújítások) ösztönzése, és a várható energia-megtakarítás megalapozott becslése. Ez az Irányelv kiemeli, hogy az energetikai auditokat csak a kritériumoknak megfelelő képesítéssel rendelkező szakemberek

végezhetik. Az Irányelv horizontális intézkedései között, az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvvel egybevetve kiemeli a megfelelő minősítési, akkreditációs és tanúsítási rendszerek és az ezekhez kapcsolódó képzési programok hozzáférhetőségét, amelyeket 2014. december 31-ig kell felülvizsgálniuk a tagállamoknak. Az Irányelv emellett előírja a tájékoztatás és a képzés általi szemléletformálást is.

Szakképzés, felnőttképzés

Szakképzési törvény

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény hatálya az iskolai rendszerű szakmai képzésre (szakképzésre), az iskolarendszeren kívüli szakmai képzések esetén pedig az állam által elismert szakképesítés (OKJ-s szakképesítés) megszerzésére irányuló szakmai képzésre, emellett pedig az ún. mesterképzésre terjed ki.

A szakképzési törvény szabályozza a szakképzés folytatásának feltételeit, mind a szakmai alapképzés, mind a továbbképzés esetében, függetlenül attól, hogy a képzés iskolarendszeren belül vagy azon kívül valósul meg. Rendelkezései azonban nem vonatkoznak az ISCED 5A és 6 szintű felsőoktatási programokra és a felnőttek ún. hatósági jellegű képzéseire.

A gazdálkodó szervezetek Magyarországon egy „szakképzési adó” fizetésére kötelezettek. A képzési adó eredete az 1970-es évekre nyúlik vissza. A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény (2011. évi CLV.törvény) határozza meg a

fizetés és elszámolás feltételeit, illetve a Munkaerő-piaci Alap (MPA) képzési alaprészből rendelkezésre álló fejlesztési források elosztását. Rendelkezései egyaránt vonatkoznak a szakmai alap- és továbbképzésre.

Országos Képzési Jegyzék

Az OKJ az állam által elismert szakképesítéseket tartalmazza. Az OKJ egyaránt tartalmaz iskolai rendszerű és/vagy iskolarendszeren kívüli szakképesítéseket, szakképesítés-ráépítéseket és résszakképesítéseket is. Az OKJ-ban meghatározott szakképesítésekhez szakmai- és vizsgakövetelményeket kell előírni, amelyeket az adott szakképesítésért felelős miniszter határozza meg. A szakmai és vizsgakövetelmények határozzák meg többek között a képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti kompetenciákat, iskolai és szakmai előképzettséget, előírt gyakorlatot, valamint egészségügyi és pályaalakmassági követelményeket, a szakképesítés ún. feladatprofilját, a szakképesítéshez, szakképesítés-ráépüléshez vagy résszakképesítéshez tartozó, külön kormányrendeletben meghatározott szakmai követelménymodulokat, és a képzést lezáró komplex szakmai vizsga követelményeit. Az iskolai rendszerű szakképzés egységes, kötelezően alkalmazandó szakképzési kerettanterv szerint folyik. A kerettanterv többek között tartalmazza a szakmai követelménymoduloknak megfelelő szakmai tantárgyak rendszerét és témaköreinek tartalmát, a tantárgyak elméleti és gyakorlati képzés szerinti, valamint évfolyamonkénti megosztását.

Az OKJ-t az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet tartalmazza. Az OKJ-ben szereplő szakképesítésekhez tartozó szakmai követelmények pedig az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendeletben (modulrendelet) található meg. A két kormányrendelet között a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2012.

(VIII. 27.) NGM rendelet (SzVk rendelet) teremt kapcsolatot. Az iskolarendszerű szakképzéshez szükséges szakképzési kerettantervek kialakítása jelenleg folyamatban van.

Az Országos Képzési Jegyzék tehát egy jól szabályozott, a szakmák teljességének lefedését célzó rendszer, amely a magyar szak- és felnőttképzés bázisát, törzsanyagát jelenti, amelynek stabilnak, biztosnak kell lennie. Szabályozottsága és stabilitása azonban egyben hátrányt jelenthet olyan képzések esetén, amelyek éppen a jellemzően korábban OKJ-s szakképesítést szerzők továbbképzésére irányul. A BUSH projekt kapcsán tervezett képzések olyan sokféle bemeneti kompetenciát, szakmai „előéletet” kell, hogy kezeljenek, amely lehetetlenné teszi az ismereteknek akár az OKJ rendszerének legkisebb önálló egységébe, a modulba történő rendezését is. Másrészt azt is figyelembe kell venni, hogy az energiahatékonysággal és megújuló energiaforrásokkal összefüggő ismereteknek bizonyos mértékben szemléletként kell áthatniuk az egyes érintett szakmákat, ezért ezeket az ismereteket inkább a kerettantervekben és a képzési anyagok szintjén érdemes megjeleníteni. Az építőiparban és épületgépészetben közvetlenül érintett szakképesítések esetén az ilyen ismeretek egyébként is alapvető követelményként jelentkeznek. Ennek megfelelően a BUSH projekt elsősorban nem a jelenlegi OKJ rendszerére kíván hatást gyakorolni (ez az alapvetés az OKJ stabilitásának megőrzése érdekében is indokolt), hanem olyan képzésekben gondolkodik, amelyek a jelenlegi és korábbi OKJ-s szakképesítésekre épülnek, azok tartalmával és terminológiájával harmonizálnak, de nem OKJ-s felnőttképzésként jelennek meg.

Felnőttképzési törvény

A szakképzési törvény szerint az iskolarendszeren kívüli szakképzés vonatkozásában a további szabályokat a felnőttképzési törvény határozza meg. A tervek szerint 2013. szeptember 1-jétől új felnőttképzési törvény lép hatályba, amely jelenleg előkészítés alatt van. A törvénytervezet koncepciója szerint az új felnőttképzési törvényben szabályozott képzések négy képzési kört fognak alkotni: 1. OKJ-szerinti képzések, 2. támogatott egyéb szakmai képzések, 3. általános és támogatott nyelvi képzések, 4. támogatott egyéb képzések. Az OKJ mellett a

támogatott egyéb szakmai képzések, illetve az általános és támogatott nyelvi képzések vonatkozásában létrejön a képzések programnyilvántartása. A szakmai képzések nyilvántartását a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, a nyelvi képzések nyilvántartását pedig a Nemzeti Munkaügyi Hivatal kezelné. Az intézményakkreditáció megszűnik, a törvény hatályba lépését követően felnőttképzést csak engedéllyel rendelkező képző folytathat, az engedély határozatlan időre szól, de a képzési tevékenységet legalább két évente ellenőrzik majd.

A felnőttképzés fogalmát és irányítási, illetve intézményi rendszerét a felnőttképzési törvény (2001. évi CI. törvény) határozza meg. A törvény tárgyalja az intézményi és programakkreditáció, valamint a felnőttképzési szerződés követelményeit, továbbá az állami támogatási formákat. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény (1991. évi IV. törvény) a munkanélküliek és egyéb célcsoportok államilag támogatott képzését szabályozza.

Fogalommagyarázat

Iskolarendszeren kívüli hatósági képzés: hatóság által szabályozott tartalmú és célú képzés, amely a hatóság által meghatározott tevékenység folytatására jogosít fel.

Mesterképzés: meghatározott szakképesítéssel és szakmai gyakorlattal rendelkező szakemberek felkészítése a szakmai tevékenység mesterszintű gyakorlására, vállalkozás vezetéséhez szükséges pénzügyi, jogi és munkaügyi ismeretekre, valamint tanulók képzéséhez szükséges pedagógiai ismeretekre.

Iskolai előképzettség: a szakképzés megkezdéséhez szükséges iskolai végzettség.

Szakmai előképzettség: a szakképzés megkezdéséhez szükséges korábban megszerzett szakképesítés.

Előírt gyakorlat: a szakképesítés megszerzéséhez szükséges, korábban megszerzett gyakorlat.

Szakmai követelménymodul: a szakképesítés szakmai követelményeinek meghatározott része.

Szakmai és vizsgakövetelmény: meghatározza az adott szakképesítés komplex szakmai vizsgájára felkészülés és a vizsga követelményeit.

Szakképzési kerettanterv: a szakmai és vizsgakövetelmény alapján kidolgozott, a szakképesítés követelményei átadásának tartalmát és menetét leíró, kötelező dokumentum.

Feladatprofil: a szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb foglalkozás, tevékenység, munkaterület.

Gyakorlati képzés: a szakképesítéshez kapcsolódó munkatevékenységek gyakorlatban történő elsajátítására készít fel.

Munkahelyi gyakorlat: a gyakorlati képzésnek a munkavégzéshez hasonló feltételek között megvalósuló része.

Modulzáró vizsga: a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltétele, a szakmai és vizsgakövetelmény egyes követelménymoduljaiból.

Komplex szakmai vizsga: szakmai elméleti és gyakorlati tudás mérése, amely az OKJ-s szakképesítés megszerzéséhez szükséges.

Képesítési szükségletek és hiányosságok

A projektben végrehajtott primer adatgyűjtés során kérdőíves felmérés segítségével alkottunk képet arról, hogy az építésgazdaság oldalán felmerülő igények¹ és elvárások a szakemberek képzettségére vonatkozóan mennyire találkoznak a képzőintézmények kínálati oldalával.

A megkérdezett építőipari cégek körében jellemzően az épületgépészeti szakemberek foglalkoztatása tapasztalható. A válaszadók legalább egyötödénél szerepel az alkalmazottak között központifűtés- és csőhálózat szerelő, gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat szerelő, vízvezeték- és vízkészülék szerelő, épületgépész technikus, légtechnikai rendszerszerelő, hűtő- és klímaberendezés szerelő. Az általános építéshez tartozó szakmák képviselői, mint pl. ács-állványozó, épületszerkezet-szerelő, nyílászáró szerelő, tetőfedő, épületvakoló általában a cégek kevesebb, mint 10%-ánál található a mintában található cégek alkalmazottai között.

A kérdőívben szerepelt egy kérdés arra vonatkozóan, hogy milyen szakemberekből kellene többet képezni. Az építésgazdasági szektor válaszadói által leggyakrabban jelölt szakmák az épületgépész technikus (válaszadók 45%-a), a központifűtés- és csőhálózat-szerelő (válaszadók 41%-a), az épületszigetelő (válaszadók 34%-a) voltak. Tehát leginkább azok a szakmák, amelyek jellemzően nagy hatással vannak az épületenergetikai felújításokra. Ezt az adatot óvatosan kell használnunk amiatt, hogy túlnyomóan épületgépészek töltötték ki a kérdőívet, tehát a minta nem képezi le reprezentatívan a teljes építőipart. Viszont tény, hogy az energiahatékonyságot elősegítő fűtés korszerűsítések végrehajtása épületgépész vállalkozások feladata.

A felmérésben résztvevő építőipari cégek 24%-a gondolta úgy, hogy több kőműves képzésére lenne szükség – annak ellenére, hogy csak 16%-uk foglalkoztat kőművest. Láthattuk, hogy a képzőintézményeknél a képzett szakmák közül az egyik leggyakoribb a kőműves, tehát a kőművesek iránti mennyiségi igény kielégítésére a képzőhelyek készek. E szakemberek esetében feltételezésünk szerint inkább a jó kőművesek száma alacsony – ennek vizsgálatára a minőségi, felkészültséggel szembeni elvárások megismerése ad módot.

¹ A minta nem reprezentatív, a válaszadó cégek 86 százaléka épületgépész profilú

Azoknál a szakmáknál, amelyeket a válaszadók kevesebb, mint 10%-a jelölt meg, vélhetően elég szakember van a munkaerőpiacon (villanszerelő, épületszerkezet-szerelő, vízvezeték-szerelő, tetőfedő, kéményszerelő, épületvakoló, beton- és vasbetonkészítő).

A képzés időtartamát tekintve az intézményeknél leginkább a 30-60 óra közötti képzéseket (17 említés), és a 60-120 óra közötti képzéseket (10 említés) preferálnák a megkérdezettek. Egy válaszadó írta, hogy 240 órás tanfolyam keretében oldanák meg.

A szakemberek iránti mennyiségi igény vizsgálatán felül fontos kérdés az is, hogy a szakemberek felkészültsége lehetővé teszi-e a hatékony épületenergetikai felújítások megvalósítását. Ennek a kérdésnek a megválaszolásához is az építőipari tapasztalatokat lehet segítségül hívni. Mindkét válaszadói csoport körében feltettük a kérdést, hogy mely szakterületen kellene a szakemberek felkészültségén javítani? A visszaérkezett adatokból azt tudjuk kimutatni, a válaszadók hány százaléka nevezett meg egy adott szakmát – mivel itt is több opciót is megjelölhettek a kitöltők.

Az építőipari válaszadók 56%-a jelölte meg a kőműveseket- ez kimagasló arány. A válaszadók több mint egyharmada szerint az épületszigetelők és a központifűtés- és csőhálózat szerelők felkészültsége is nagy kívánnivalót maga után.

Azon szakmák képviselőinek a felkészültsége, amelyeket a válaszadók kevesebb, mint 10%-a választott, nem annyira szembeűnően javítandó az iparági szereplők szerint.

A fentieknél pontosabb képet lehet alkotni a fejlesztendő területekről a szakembertípusok rés-elemzéssel történő vizsgálatával. A rés-elemzés lényege, hogy az adott szakmák képviselőinek felkészültségével szembeni elégedettséget fejezzük ki az adott szakma fontosságának függvényében.

A fentieknek megfelelően elsősorban azokkal a szakterületekkel kell foglalkozni, ahol jelentős mértékű negatív rés tapasztalható. Így az építőipari vállalkozások esetében a résértékekből kirajzolódó vélemények szerint a leginkább fejlesztendő szakmák, foglalkozások a következők:

- nyílászáró szerelő

- épületszigetelő
- központifűtés- és csőhálózat szerelő
- kőműves
- épületgépész technikus
- tetőfedő

A megújuló energia irányelv (2009/28/EK) értelmében nem csak a fent felsorolt szakmákra kell kiemelt figyelmet fordítani, hanem a megújuló energiát hasznosító berendezések üzembe helyezőinek képzését is szükséges biztosítani. Az alábbi technológiák beszereléséhez szükséges megfelelő szakértelemmel rendelkező szakembereknek rendelkezésre állniuk:

- kisméretű biomasszabojlerek és -kazánok,
- fotovoltaikus napenergia rendszerek,
- termikus napenergia rendszerek,
- sekély geotermikus rendszerek és a hőszivattyúk üzembe helyezői

Akcióterv

Építőipari célkitűzések

Kísérő intézkedések					
Kapcsolódó célkitűzések	Célcsoport	Megoldási javaslat (mit, hogyan)	Stakeholders (kik a szereplők)	Finanszírozás (miből)	Ütemezés (mikor)
<ul style="list-style-type: none"> általános építőipari élénkítés 					
<p>EU2020 célértékek épületenergetikai lebontása</p> <p><i>Szükséges a 2016-os, illetve a 2030-as célok függvényében számszerűsített köztes célokat megfogalmazni 2020-ra is.</i></p> <p><i>Az általános építőipari visszaesés következtében az új magáncélú ingatlanépítések majdnem a nullára estek vissza. Minden elemzés szerint az építőipar</i></p>	<p>építőipari vállalkozások</p>		<p>kormányzati és EU-s támogatások kezelői, jogalkotók</p>		

<p>számára kitörési pontot elsősorban az épületenergetikai korszerűsítések, felújítások jelenthetik.</p>					
<p>• pályázati lehetőség kidolgozása, a kiírások során pozitív diszkrimináció az energiahatékonyság, és a megújuló energetikai téren</p>					
<p><i>Döntő fontosságú, hogy a megújuló energetikai (pl. napkollektor), illetve a csak épületgépészeti vagy nyílászárócsere pályázatok mellett, azonnal és jelentős mértékben jelenjenek meg pályázati források az épületek hőszigetelésére, illetve a komplex épületenergetikai korszerűsítésekre is. A megfelelő hőburok megteremtése ugyanis műszakilag feltétele az épületgépészeti beavatkozásoknak illetve a megújuló energiás berendezések telepítésének (beruházási sorrend). A pályázati lehetőségek mellett meggondolandó olyan, a mostaninál is kedvezőbb lakástakarékpénztári és lakáshitel támogatások bevezetése, amelyek kifejezetten az energiahatékonysági, illetve a megújuló energiás fejlesztések finanszírozását szolgálják. Ezek az intézkedések egyben indirekt módon szolgálják az</i></p>	<p>az épületenergetikai korszerűsítések érintettjei, felhasználói (lakosság, telephellyel rendelkező vállalkozások, közintézmények)</p>		<p>kormányzati és EU-s támogatások kezelői, jogalkotók</p>		

<p>általános építőipari élénkítés célkitűzést is, úgy, hogy nem jelentenek direkt (és az EU-ban tiltott) állami dotációt.</p> <p>Emellett pályázati formában biztosítani lehetne, hogy a gyártó cégek támogatást kaphassanak oktatási célból eszköz beszerzésre.</p>					
<ul style="list-style-type: none"> szakmai szervezetek szerepének növelése 					
<p>Szakmai anyagok kidolgozása során</p> <p><i>A szakmai szervezetek általános véleménye az, hogy az egyeztetések felületesek és rövid határidővel történnek, így nincs lehetőség a megalapozott szakmai konszenzus kialakítására.</i></p>	<p>szakmai szervezetek (pl. a BUSH platform)</p>		<p>kormányzat, minisztériumok</p>		
<p>Cégminősítés</p> <p><i>Bizonyos érintett tevékenységek végzéséhez szükséges lehet a cégminősítés, amely igazolja a megfelelő szakmai, pénzügyi és infrastrukturális feltételek fennállását a minőség biztosítása érdekében.</i></p>	<p>építőipari vállalkozások</p>		<p>szakmai szervezetek, képzőintézmények, vállalkozások, Kamara, minősítő szervezet (még nem</p>		

			meghatározott)		
<ul style="list-style-type: none"> szemléletformálás, tájékoztatás 					
<p>Országos pályázati tanácsadó hálózat kialakítása</p> <p><i>A pályázati tanácsadás a szemléletformálással együtt képes megteremteni egyrészt az épületenergetikai korszerűsítések beindulásához szükséges piaci igényt, illetve segíthet a pénzügyi lehetőségek megteremtésében. A szemléletformálással foglalkozó civil és más szervezeteket össze kell fogni és egy országos energetikai és pályázati tanácsadó hálózatot kell szervezni.</i></p>	<p>az épületenergetikai korszerűsítések érintettjei, felhasználói (lakosság, telephellyel rendelkező vállalkozások, közintézmények)</p>		<p>kormányzat, illetve civil szervezetek, szakmai szövetségek, érdekelt vállalkozások</p>		

Képzési célkitűzések

Képzési célkitűzések					
Kapcsolódó célkitűzések	Célcsoport	Megoldási javaslat (mit, hogyan)	Stakeholders (kik a szereplők)	Finanszírozás (miből)	Ütemezés (mikor)
<ul style="list-style-type: none"> OKJ-t figyelembe vevő, rendszerszemléletű, átfogó, stabil felnőttképzési rendszerek kialakítása 					
Akkreditált felnőttképzés szerepének növelése <i>Az OKJ-ból kiindulva, azt érintetlenül hagyva, de azzal harmonizáló módon ki kell alakítani a BUSH projekt képzési céljait szolgáló, elsősorban OKJ-ra épülő akkreditált felnőttképzéseket.</i>	építőipari munkavállalók		szakmai szervezetek, képzőintézmények, vállalkozások, Kamara		
Hatósági képzésekre javaslat <i>Bizonyos építőipari tevékenységeket (jellemzően épületgépészeti tevékenységeket) a minőség biztosítása érdekében indokolt lehet hatósági képzések és tanúsítás körébe bevonni.</i>	érintett építőipari, épületgépész munkavállalók		szakmai szervezetek, képzőintézmények, vállalkozások, Kamara , minősítő szervezet (még		

			nem meghatározott)		
<p>Országos lefedettségű képzési hálózat (akkreditált, megújuló, energiahatékony)</p> <p><i>A jelenlegi felnőttképzési hálózat bázisán meg kell teremteni egy országos lefedettségű, energiahatékonyssággal és megújuló energiával összefüggő építőipari képzési hálózatot, akár összehangoltan az országos szemléletformáló és pályázati tanácsadó hálózattal (hiszen lényegében mindkettő valamilyen tudástartalom átadásáról szól, illetve a tanácsadó hálózat kialakítása is felnőttképzési tevékenységet igényel).</i></p>	<p>építőipari munkavállalók</p>		<p>képzőintézmények</p>		
<p>• szakoktatók kötelező továbbképzési rendszerének felállítása, képzők képzésének rendszere</p>					
<p><i>Az országos képzési hálózattal összefüggésben. Szakmai szervezetek nagyon fontosnak tartják, hogy a jelenlegi szakoktatók folyamatos kötelező elméleti és gyakorlati képzése megoldott legyen. Ehhez egy minőségbiztosítással ellátott képzési rendszer felállítása javasolt. Ez mind a jelenlegi</i></p>	<p>szakoktatók</p>		<p>képzőintézmények, egyetemek, gyártó/forgalmazó cégek</p>		

OKJ-s, és az akkreditált felnőttképzésben oktató tanárookra vonatkozóan kerülhetne kialakításra.					
<ul style="list-style-type: none"> szakmai modulok, szakmai tartalmak megújítása <p><i>A gyors technológiai fejlődés a tananyagok folyamatos fejlesztését igényli.</i></p>					
Tankönyvek, tananyagok fejlesztése	szakoktatók, építőipari munkavállalók		képzőintézmények, vezető szakoktatók		
E-tankönyvek szerepének növelése <i>Pl. a feladatbank.nive.hu példájára.</i>	szakoktatók, építőipari munkavállalók		képzőintézmények, vezető szakoktatók		
<ul style="list-style-type: none"> intézményfejlesztés a gyártók, forgalmazók bevonása révén, melynek célja a technológiaspecifikus képzések gyakorlati oktatásának növelése; vállalkozások pályázati úton való ösztönzése oktatási technológia vásárlására 					
<i>Szintén a gyors technológiai fejlődés indokolja, hogy a képzőintézményeket, illetve a gyakorlati képzést végző, és a munkahelyi gyakorlatot biztosító vállalkozásokat támogassuk a legkorszerűbb technológiák, berendezések beszerzése érdekében, a gyártókat pedig ösztönözzük ezen</i>	képzőintézmények, gyakorlati képzőhelyek, gyártók		kormányzati és EU-s támogatások kezelői, jogalkotók		

<p>technológiák átadására, összefüggésben az ő piaci érdekükkel is.</p>					
<p>• BUSH Helyzetértékelő tanulmány RÉŠ elemzés szakmáinak OKJ alapú bemeneti kompetenciái; napkollektor üzembe helyező kimeneti kompetenciái</p> <p><i>A BUSH projektben érintett szakmához kapcsolódó, az akciótervben megjelölt és a második pillérben kifejtendő és indítandó képzések szakmai bemeneti kompetenciáinak (vö. szakmai előképzettség) meghatározásához a jelenlegi, illetve a korábbi OKJ-kból látszik szükségesnek kiindulni. A kimeneti kompetenciák meghatározása (akár a hatósági képzések vonatkozásban is) a szakma feladata. Ilyen kimeneti kompetenciákra példa lehet a napkollektor üzembe helyező kimeneti kompetenciái.</i></p>					
<p>Alábbi szakmákra vonatkozóan felmérni az OKJ-ban meglévő kompetenciákat és kidolgozni, hogy a 2020-as épületenergetikai célok elérése érdekében milyen további kompetenciákkal szükséges rendelkezniük.</p> <p>Vizsgálandó szakmák:</p> <ul style="list-style-type: none"> nyílászáró szerelő épületszigetelő központifűtés- és csőhálózat szerelő kőműves épületgépész technikus tetőfedő 	<p>építőipari munkavállalók</p>		<p>szakmai szervezetek, képzőintézmények, vállalkozások,</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • kisméretű biomasszabojlerek és -kazánok, • fotovoltaiikus napenergia rendszerek, • termikus napenergia rendszerek, • sekély geotermikus rendszerek és a hőszivattyúk üzembe helyezői 					
---	--	--	--	--	--

Időtávtat - GANTT